

Duše musí své myšlenky s lítostí zahrnovat do zpěvu žalmů a nemyslet na nic jiného než na naději v Pána a jen k němu chovat přirozenou lásku. A jako matka svolává své děti domů a tam je vychovává a napomíná, tak má i duše jako vlastní děti odevšad svolávat své těkající myšlenky, i kdyby je rozháněl hřích, tak aby své myšlenky podle svých možností bez přestání soustřeďovala a v neochvějně víře očekávala Pána, aby ji, až k ní přijde, naučil právě neroztržité modlitbě podle svého jediného přání.

Abba Makarios Veliký – Apoftegmata II

Vychovávat mládež ke spravedlnosti a míru

S jakým postojem se máme dívat na nový rok? V Žalmu 130 nacházíme velmi krásný obraz. Žalmista říká, že věřící má čekat na Pána „více než strážce na svítání“ (v. 6). Čeká na něj s pevnou nadějí, protože ví, že on přinese světlo, milosrdenství a spásu. Toto čekání se rodí ze zkušenosti vyvoleného národa, který rozpoznává, že Bůh ho vychovává, aby se díval se na svět pravdivě (takový jaký je) a nenechal se přemoci souženými. Zvu vás k pohledu do roku 2012 s tímto postojem důvěry. Je pravda, že v končícím roce vzrostl pocit frustrace kvůli krizi, která trýzní společnost, svět práce a ekonomiku; krizi, jejíž kořeny jsou především kulturní a antropologické. Zdá se, jakoby na naši dobu sestoupil příkrov temnoty, která nedovoluje jasně vidět denní světlo.

Avšak ani v této temnotě nepřestává lidské srdce čekat na svítání, o němž hovoří žalmista. Očekávání je zvláště živé a patrné u mladých...

Mé poselství se obrací také na rodiče, na rodiny a na všechny, kdo působí v oblasti výchovy a formace, jakož i na odpovědné za různé oblasti náboženského, společenského, politického, ekonomického, kulturního a mediálního života. Být pozorní vůči světu mladých, umět mu naslouchat a přisuzovat mu důležitost není pouhou možností, ale je to prvořadou povinností celé společnosti při utváření spravedlivé a mírové budoucnosti.

Srov. text poselství Benedikta XVI. ke 45. Světovému dni míru

celý text na <http://tisk.cirkev.cz/ze-zahranici/poselstvi-benedikta-xvi-k-svetovemu-dni-miru/>

Další texty v týdnu

Po: 1 Jan 2,22-28; Jan 1,19-28

Čt: 1 Jan 3,11-21; Jan 1,43-51

Út: 1 Jan 2,29-3,6; Jan 1,29-34

Pá: Iz 60,1-6; Ef 3,2-3a.5-6; Mt 2,1-12

St: 1 Jan 3,7-10; Jan 1,35-42

So: 1 Jan 3,22-4,6; Mt 4,12-17.23-25

Prameny, odkazy

Jeruzalémská Bible; Luke T. Johnson – Evangelium podle Lukáše – Sacra pagina;
Paul-Gerhard Müller – Evangelium sv. Lukáše – Malý stuttgartský komentář;
Angelo Scarano – pastorace.cz; Silvano Fausti – Nad evangeliem podle Lukáše

biblický program brněnské diecéze 2010 - 2013

www.vezmiacti.cz

Slavnost Matky Boží Panny Marie – cyklus B

1. ledna 2012

¹⁶Pastýři pospíchali do Betléma a našli Marii a Josefa i děťátko položené v jeslích. ¹⁷Když ho uviděli, vypravovali, co jim bylo o tom dítěti povědění. ¹⁸Všichni, kdo to slyšeli, podivili se tomu, co jim pastýři vyprávěli. ¹⁹Maria však to všechno uchovávala v srdci a rozvažovala o tom. ²⁰Pastýři se zas vrátili. Velebili a chválili Boha za všechno, co slyšeli a viděli, jak jim to bylo řečeno. ²¹Když uplynulo osm dní a dítě mělo být obřezáno, dali mu jméno Ježíš, jak ho nazval anděl, než byl počat v mateřském lůně.

Lk 2,16-21

Úvod k meditaci

Jméno Ježíš... Cokoli mluvíte nebo konáte, všechno dělejte ve jménu Pána Ježíše (Kol 3, 17). Jen to bude mít nakonec cenu. Na konci života je šatna, kde budeme muset všechno odevzdat – kufry, tituly, peněženku... i leckaké životní hračky. Vezmeme si jen to, co jsme vykonali ve jménu Pána Ježíše v dobrém úmyslu. Začínáme proto všechno s tímto jménem Ježíš. Čtème toto svaté jméno. Říkejme ho často v rytmu třeba delší chvíli. V tomto jménu je spása, v nikom jiném není spásy. Neboť pod nebem není lidem dáno žádné jiné jméno, v němž bychom mohli dojít spásy. (Sk 4, 12)

Výklad biblického textu

Kontext: Dnešní perikopa uzavírá Lukášovu pasáž o Ježíšově narození. Je to text plný závažných výpovědí, ne jen líbivá historka. Zástup andělů se vrací zpátky do nebe a pastýři běží k jeslím. Jdou se podívat na „syna Davidova“, který byl podle tradice pastýřem stáda Izraele. Poté co byl Pastýř představen pastýřům, vracejí se do svého běžného života, ovšem se zkušeností o Boží moci. Obřízkou dítěte a očištěním matky končí mojžíšským zákonem daný sled činů, spojených s narozením dítěte.

v. 16: Pastýři – lidé zcela nevzdělaní, mnohdy pochybné pověsti, přicházejí k narozenému dítěti, a nejsou považováni za nepatřičné.

v. 17-18: Pastýři podávají svědectví o svém vidění a tato slova zřejmě překračují horizont chápání posluchačů. Je to tak neuvěřitelná zpráva o nepochybně Božím, a podle lidských měřítek chudém a bezvýznamném dítěti, které má být spásou Izraele. Zde se rýsuje misijnářská činnost církve: zvěst vede ke slyšení, slyšení k vidění. Každý, kdo viděl, přináší zvěst dalším, aby skrze slyšení došli k vidění a ještě dál k zvěstování „až na konec země.“

v. 19: Mariin postoj je skutečným postojem víry, která je Božím věcem stále otevřená a která je neomezuje rozsahem okamžitého pochopení. Tento verš by neměl být chápán tak, že Lukáš přijal vánoční příběhy osobně od Marie, čímž by byla zaručena jejich historičnost. Spíše

1. čtení:

Nm 6,22-27

2. čtení:

Gal 4,4-7

Evangelium:

Lk 2,16-21

Srovnání:

Lk 1,63; 2,33

Lk 4,22; 9,44

Lk 1,66; 2,51

Lv 12,3

Lk 1,31

Mt 1,25

je možné chápat Marii jako symbol církve, která uchovává evangelium a stále znovu o něm přemýšlí. Podobně čtenář evangelia má tyto události uchovávat v srdci a rozjímat o nich.

v. 20: Pastýři se zas vrátili: Jejich život je návratem člověka k sobě samému, návratem k Otci, který se uskutečnil v Ježíšovi, který nám přišel naproti. Chvála pastýřů je zcela přiměřenou odpovědí na Boží jednání (srovnej Mariino Magnificat – Lk 1,46-55).

v. 21: Pojmenování proběhne hladce (oproti rodičům Jana Křtitele – Lk 1,59), vyniká zde poslušnost vůči Božím pokynům.

Jaké je to překvapení, že můžeme dát jméno tomu, který dává jméno všemu, že můžeme oslovovat jménem toho, který z nicoty zavolal všechny věci a způsobil, že jsou!

K tématu

Věž ukazuje vzhůru k modrému blankytu

Starí kazatelé rádi vypravovali na Nový rok tento příklad. Je populárního rázu, ale jako děti jsme je rádi poslouchali. Umírá starý člověk. Není to šťastná smrt. Žil všelijak, na Boha nemyslel, své povinnosti zanedbával. Lékař mu řekl, že už má nanejvýš hodinu života. Co teď dělat? Lituje svého poblouzení. Ale dá se něco ještě napravit? Alespoň tu poslední hodinu budu myslet na Boha, vynasnažím se modlit. Ale nějak to nejde. Kdo se celý život nemodlil, při posledním dechu těžko nachází slova. A čas zatím letí. Už mu zbývá jenom půl hodiny, pak už jenom čtvrt. Ale ta uletí jako blesk. Bijí hodiny. Starý člověk vydechne, ale v tom samém okamžiku vyskočí z postele mladík plný síly a svěžesti. Tím umírajícím byl totiž starý rok a v zápětí začíná nový.

Morální poučení z toho příkladu je celkem potěšující: můžeme stále začínat znovu. Po starém roku vstupujeme do nového, po prošlém měsíci, týdnu, dnu nás čeká něco nového. Ale zamysleme-li se nad tím hlouběji, přece jenom to úplně radostné není. Co začíná, časem zase končí a co končí, není trvalé, je pomíjející. Jeden začátek navazuje na předcházející a ustupuje dalším. Kolo života nás každý den vyveze nahoru a dolů, ale jednoho dne nás rozdrťí. Mytologicky to vyjadřuje řecká báje o prvotním bohu, který se jmenoval Chronos – Čas. Byl to všemocný pán, který požíral své vlastní děti, které zrodil. Na starých egyptských a etruských malbách jej představují jako hada stočeného do kruhu, který ukušuje svůj vlastní ocas. Tak se ve světě všechno rodí a mizí. Jaký je z toho užitek?

K tomuto pesimistickému závěru došel autor biblické knihy Kazatel: „Pomíjivost, samá pomíjivost, všechno pomíjí. Jaký užitek má člověk z veškerého svého pachtění? (Kaz 1,2-3). „Všechno má určenou chvíli a veškeré dění pod nebem svůj čas. Je čas rození i čas umírání, čas sázet i čas trhat; je čas zabíjet i čas léčit, čas bořit i čas budovat; je čas plakat i čas smát se; čas truchlit i čas poskakovat; je čas kameny rozhazovat i čas kameny sbírat, čas objímat i čas objímání zanechat; je čas hledat i čas ztrácet, čas opatrovat i čas odhazovat, je čas roztrhávat i čas sešívát, čas mlčet i čas mluvit; je čas milovat i čas nenávidět, čas boje i čas pokoje. Jaký užitek má ten, kdo pracuje, ze všeho svého pachtění?“ (Kaz 3,1-9).

Byli to však už starí Řekové, kteří chtěli této tyranii světovládného času udělat konec. Podle mytologie, když se narodil z boha Chronose Bůh Zeus, matka jej schovala. On brzo

dorostl, povstal proti otci, zabil jej, a sám se přenesl na Olymp, kde panuje věčné mládí, tam život nezačíná a nekončí, bohové na Olympu jsou věčně blažení, jedí ambrosii a pijí nektar. Co jim chybí? A přece se podle mytologie čas od času hádali. Kdyby byl věčný život takový jako život lidí na zemi, všechny staré problémy by se vrátily.

Klasičtí řečtí filosofové udělali tedy další krok v myšlení. Prohlásili, že olympští bohové jsou jenom symbolem idejí, věčných pravd. Dvě a dvě jsou čtyři. Je to obyčejná matematika pro školáka. A přece ji žádný čas nezničí. Bude platit vždycky až do konce světa i po něm. Tím víc metafyzické principy a ideje. Filosofové se od té doby snažili o věčnou filosofii – philosophia perennis – zachytit a vyučovat to, co platí navěky. Jakého výsledku dosáhli? Mluví o věčných pravdách, to je krásné. Ale ztratili věčné osoby, a dokonce i věčné bohy.

Z toho plyne, že lidé nikdy nedokázali pochopit tajemství času a věčnosti. Zajímá nás proto, jaké pojetí o tom nacházíme v Bibli. Jeden židovský vědec, který srovnává myšlení řecké se semitským, začíná touto úvahou: Pro Semity není čas něco mimo věci. Je to rytmus daný věcem samým. Proto píše Kazatel, kterého jsme citovali, že každá věc má „svůj čas“. Podle Bible tady Bůh dal všemu, co stvořil, svůj určitý čas. Každá věc i každá osoba je jakoby plamínkem lampy. Zmítá se a svítí, až dohoří. Čas je tedy spojen s životem. V přírodě stále pozorujeme, jak rytmus věcí slábne. Oheň hasne, květiny vadnou, zvířata odumírají. A co člověk? Nakolik je tělesný, i on podléhá tomuto všeobecnému zákonu. Ale stalo se něco podivného: Bůh dal jeho tělu čas. Ale současně mu vdechl i svého ducha, který je věčný. Časem jeho plamen neslábne, ale sílí tak, že doroste do plamene života Božího.

Plamen našeho časného života ještě blikotá, díky Bohu. Ale rozhodně poněkud slábne a možná i zhasne. Ale jsme schopni jej spojit s duchem, dát všemu, co prožíváme, duchovní hodnotu, a tím to vstupuje do věčnosti. I Kristus, tím že se stal člověkem, vstoupil do času. Narodil se v době císaře Augusta a zemřel za dnů Pontského Piláta. A přece se jeho narození a jeho smrt staly věčnými. Těžko je nám si to představit. Lidově se líčí věčnost jako dlouhý, dlouhý čas. Obrazem toho je ve Starém zákoně dlouhý věk patriarchů. Byli Božími vyvolenými, proto viděli vnuky svých vnuků, umřeli až v hlubokém stáří. Samozřejmě je to jen obraz, výraz lidské touhy po věčnosti. Ta se pak nezíská tím, že čas prodlužujeme, ale že mu dáme duchovní hodnotu, aby vstoupil do života Božího. Ptali se jedné sestry, členky kontemplativního řádu: Co budete dělat příští rok? Odpověď byla jednoduchá: To, co budu dělat celou věčnost, zabývat se v myslí Bohem. Takový je program kontemplativního života. Ale svým způsobem to platí pro všechny křesťany. Co budete dělat příští rok? Jediná správná odpověď by byla: To, co neztratí svou hodnotu na věčnosti. Každá myšlenka, každý skutek, který je lidský, tedy pomíjející, plamének který blikotá, se musí zapojit do vibrace plamene Božího, který hoří a svítí věčně.

Hodiny odbíjejí čas, hodinu za hodinou. Ale lidé je umísťují na věže kostela. Má to praktický užitek. Je tam z dálky vidět a do dálky slyšet. Ale má to i symbolický význam. Věž ukazuje vzhůru k modrému blankytu. Tak i naše šedé dny mají směřovat do výšky jediného dne, který nezná západu. Tam nenajdeme jenom věčné pravdy, věčné ideje, ale náruč Boha, který je osoba a život a chce nám dát život ve vši hojnosti.

Tomáš Špidlík – homilie 31. 12. 2004